

Àngel Garcia

Najat El Hachmi i Maria Barbal, a l'Hotel Palace.

PREMIS LITERARIS

L'escriptora catalana d'origen marroquí es consagra amb l'obra 'El lunes nos querrán', alhora que **Maria Barbal aconsegueix el premi Josep Pla amb la seva novel·la 'Tàndem'**.

Najat El Hachmi conquista un Nadal reivindicant la dona musulmana

ELENA HEVIA
Barcelona

Un premi Nadal i el seu acompanyant de costum, el Josep Pla, absolutament descafeïnats. Sense sopar, discursos, vel·leïtats polítiques de qualsevol signe, ni tan sols aplaudiments a l'Hotel Palace, l'antic Ritz, on les nits del dia de Reis, data en la qual tradicionalment es concedeixen aquests guardons, solien bullir d'animació. L'acte, presentat per la periodista Lúcia Heredia, en el qual la guanyadora del Nadal, Najat El Hachmi, i la guanyadora del Pla, Maria Barbal, van presentar les seves novel·les, es va reduir a penes a una roda de premsa. La primera amb *El Lunes nos querrán*, i la segona, amb *Tàndem*. Totes dues amb el comú denominador de situar el focus narratiu sobre dones desitjoses d'aconseguir la seva llibertat.

Amb el Nadal, 13 anys després d'haver guanyat amb *L'últim pa-*

triarca el premi Ramon Llull de novel·la que la va donar a conèixer, la catalana d'origen marroquí Najat El Hachmi obté un altre guardó important en l'òrbita del grup Planeta. El trajecte de llavors a ara ha consolidat una de les autores més atípiques de les lletres catalanes, en el sentit d'aportar una mirada temàtica excèntrica a l'actual i molt homogeni panorama literari.

Com va ocórrer al seu dia amb autors com Xavier Benguerel o Maria de la Pau Janer, que es van passar al castellà buscant el Planeta, El Hachmi ha decidit canviar de llengua, requisit indispensable, per a l'ocasió. Però no del tot. *El lunes nos querrán*, així és titula en castellà, estarà a les llibreries el pròxim 10 de febrer, juntament amb la versió en català. I és que l'autora les ha escrit alhora. «Totes dues són originals. Escriure la mateixa història en dos idiomes em permetia tenir diferents punts de vistes sobre aquesta. L'única norma que m'he imposat és que no fossin dues novel·les diferents.

Un passat de prestigi

Centenari Laforet

► Mai al llarg de les seves 77 edicions la concessió del premi Nadal havia sigut tan atípica com aquesta marcada per la Covid. El guardó va ser una balisa de la recuperació de la literatura espanyola dels 50, destacant o consolidant autors com Carmen Martín Gaité, Álvaro Cunqueiro, Rafael Sánchez Ferlosio, Ana María Matute i Miguel Delibes, que es va donar a conèixer gràcies a la distinció en el seu debut novel·lístic, *La sombra del ciprés es alargada*.

► Si l'edició de l'any passat va acollir un record a Delibes en el seu centenari, aquest any es va evocar la figura de Carmen Laforet, la jove escriptora barcelonina que el 1944 va marcar una fita gràcies a *Nada*, un èxit que va impulsar la literatura de postguerra amb accents més renovadors. Al setembre es compliran 100 anys del naixement de l'autora.

Que apareguin alhora és un privilegi», explica. I afegeix que la complexitat d'espavilar-se en tres llengües, el berber, el català i el castellà –va arribar a Vic quan tenia 8 anys–, ha sigut una de les circumstàncies que l'ha portat a interrogar-se contínuament per la llengua i això ha desembocat en l'escriptura. «En aquesta ocasió sentia que el castellà s'adequava al contingut de la novel·la perquè algunes de les dones que he conegut i que he volgut retratar aquí parlen aquest idioma».

Joves musulmanes

La novel·la del Nadal, com altres llibres de l'escriptora, segueix dues noies joves de cultura musulmana que viuen a «la perifèria de la perifèria» d'una ciutat, en aquest cas una poc precisa Barcelona. «No he volgut –diu El Hachmi– explicar una realitat física concreta, perquè aquesta marginació tristament és universal i es viu a tot arreu. Les noies que només es tenen l'una a l'altra viuen juntes el

seu pas a la vida adulta, el descobriment de la sexualitat, però també de la duresa del món. La pressió sobre la dona en les famílies musulmanes de les quals procedeixen es pot apreciar amb molta duresa i entossudiment en una d'elles, mentre que l'altra sembla més oberta. «Però el conflicte –diu– no està només en la tradició musulmana de la qual procedeixen perquè totes dues es veuen també constretes a una segregació urbanística, la del barri apartat de tot, que les marca.» Sap del que parla.

«Escriure la història en dues llengües em donava diferents punts de vista», diu El Hachmi

«Em venia molt de gust guanyar el Pla perquè té un gran valor per a mi», afirma Barbal

L'escriptora no només ha viscut en algun d'aquests llocs marginals, sinó que també els ha visitat professionalment. «M'han convidat moltes vegades a parlar-hi».

Escrita durant el confinament, *El lunes nos querrán* fa referència a l'escassa autoestima inicial d'uns personatges que intenten emmotllar-se a un patró preestablert que poc té a veure amb elles. «Creuen que si, per exemple, s'aprimen seran més acceptades. No saben que elles no són el problema, sinó les revistes de moda», explica.

El valor del Pla

Maria Barbal, que va dedicar el seu premi a la gent de Tremp «que ha patit molt últimament», s'allunya dels seus habituals escenaris del seu Pallars natal –on es va situar el gran èxit que la va donar a conèixer, *Pedra de tartera*– per situar-se també a Barcelona. L'Hel·lena i l'Armand, els protagonistes, són dues persones que mai no s'han concedit la llibertat de viure plenament, renunciant voluntàriament a la seva llibertat, fins que descobren que són capaces d'anar més enllà de la vida automàtica i sense al·licient en la qual s'han reclosos. Tot i que el descobriment de Barbal es va produir també gràcies a un premi, el Crexells, l'autora es mantenia molt reticent a presentar-se a un altre. «Creia que amb la meua primera novel·la havia aconseguit empenya i possibilitats de publicar, però la veritat és que em venia molt de gust guanyar el Pla perquè té un gran valor per a mi». ■